

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1969-1970.

17 NOVEMBER 1969.

Voorstel van wet tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 april 1965, houdende tijdelijke maatregelen ten gunste van sommige ambtenaren van de Rijksbesturen.

TOELICHTING

MIJNE HEREN,

Een tussenkomst van de wetgever in de regeling van de aanwerving, benoeming en bevordering van het personeel van de Rijksbesturen, doet telkens de vraag rijzen naar de grondwettelijkheid van het te nemen wetgevend initiatief.

Onmiddellijk immers stuit men op de zeer kategoriek geformuleerde tekst van artikel 66, 2^e lid, van de Grondwet die luidt als volgt : « Hij (de Koning) benoemt de ambtenaren bij het algemeen bestuur en bij de buitenlandse betrekkingen, behoudens de door de wetten gestelde uitzonderingen ».

Vermits de Koning zijn bevoegdheid terzake uitoefent door middel van koninklijke besluiten, wordt meteen het probleem gesteld dat het voorwerp uitmaakt van een senaatsverslag van de heer Hambye (Senaat, 1967-1968, n° 156). Op p. 2 en 3 van dit document wordt de aard van de verschillende soorten koninklijke besluiten onderzocht. De tweede categorie omvat de besluiten die op de hier behandelde materie betrekking hebben. Zij hebben een verordenend karakter; zij zijn een uitvloeisel van de uitvoerende macht, ook al gaat het niet om de uitvoering van een wet. Het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het Rijkspersoneel wordt hierbij als voorbeeld gegeven. Al blijkt niet uit de kommentaar van de verslaggever (p. 3) dat een tussenkomst van de wetgever in deze materie als formeel ongrondwettelijk aangezien wordt, toch is de grondwettelijkheid fel betwist, zodat het misschien wenselijk is de

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1969-1970.

17 NOVEMBRE 1969.

Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 9 avril 1965 portant mesures temporaires en faveur de certains agents des administrations de l'Etat.

DEVELOPPEMENTS

MESSIEURS,

Toute intervention du législateur en matière de recrutement, de nomination et de promotion du personnel de l'Etat pose la question de la constitutionnalité de l'initiative parlementaire à prendre.

En effet, on se heurte immédiatement au texte très catégorique de l'article 66, 2e alinéa, de la Constitution, qui dit : « Il (le Roi) nomme aux emplois d'administration générale et de relation extérieure, sauf les exceptions établies par les lois. »

Le Roi exerçant ses pouvoirs en la matière par la voie d'arrêtés royaux, cela pose par le fait même un problème, auquel a été consacré un rapport de M. Hambye (Sénat, 1967-1968, n° 156). Aux pages 2 et 3 de ce document, le rapporteur examine les différentes catégories d'arrêtés royaux. La deuxième comprend les arrêtés qui ont trait à la matière examinée ici. Ces arrêtés ont un « caractère réglementaire »; « ils procèdent du pouvoir exécutif, sans toutefois qu'il s'agisse de l'exécution d'une loi ». A titre d'exemple, le rapporteur cite l'arrêté royal du 2 octobre 1937 sur le statut des agents de l'Etat. Bien qu'il n'apparaisse pas, à la lecture du commentaire (p. 3), qu'une initiative du législateur dans ce domaine serait considérée comme formellement inconstitutionnelle, la constitutionnalité d'une telle intervention n'en a pas moins suscité de vives controverses, de sorte qu'il est peut-être préférable de ne pas toucher aux arrêtés royaux

bestaande koninklijke besluiten terzake onaangeroerd te laten.

Een oplossing die analoog is met de wet van 28 december 1950, houdende tijdelijke maatregelen betreffende de vergelijkende examens voor toelating tot de vaste betrekkingen in de Rijksbesturen, kan deze moeilijkheid ontwikkelen.

**

Het koninklijk besluit van 9 april 1965, houdende tijdelijke maatregelen ten gunste van sommige ambtenaren van de Rijksbesturen, bepaalt in het 1ste hoofdstuk de verschillende modaliteiten waaraan de tijdelijke personeelsleden moeten voldoen om in vast verband benoemd te kunnen worden.

Het IIe hoofdstuk van ditzelfde koninklijk besluit voorziet in verschillende regelen voor de bevordering van de vaste rijksambtenaren tot een hoger niveau.

Voor de niveau's 2 en 1 wordt de volgende regeling getroffen :

— Benoeming zonder examen of vergelijkend examen tot de graad van opsteller van Rijksambtenaren, die uiterlijk op 31 december 1964 in dienst waren en slaagden voor de schriftelijke proef over de algemene vorming van een vergelijkend examen voor overgang naar niveau 2, dat op 1 augustus georganiseerd of nog in uitvoering was. Deze ambtenaren werden vrijgesteld van het afleggen van de 2^e proef.

— Benoeming zonder examen of vergelijkend examen tot de graad van bestuurssecretaris van rijksambtenaren, die uiterlijk op 31 december 1964 in dienst waren en titularissen van een graad van niveau 2, indien zij aan de twee volgende vereisten voldeden :

a) geslaagd zijn voor de twee proeven over de algemene vorming van een vergelijkend examen voor overgang naar een graad van niveau 1;

b) de helft der punten behaald hebben voor het geheel der vakken die voor de derde proef van het beschouwde vergelijkend examen zijn bepaald.

Deze buitengewone maatregelen slaan dus alleen op de aanvangsgraden van de 4 niveau's en werden vooral getroffen om de belangen van de vastbenoemde rijksambtenaren te vrijwaren; zij gelden als compensatie voor de vereenvoudigde examens waaraan de tijdelijke ambtenaren onderworpen werden.

Wanneer men echter dit probleem nader onderzoekt, ziet men zich verplicht toe te geven dat een schreeuwende onrechtvaardigheid geschapen werd ten opzichte van de vaste ambtenaren van het niveau 2 voor de bevordering tot de graad van onderbureauchef, die ingedeeld is in ditzelfde niveau. Het is dus de enige graad waarvoor een bevorderings-examen moet afgelegd worden. Dit examen bestaat uit twee proeven waarvoor geen compenserende maatregelen voorzien worden.

Ten einde deze toestand te verhelpen zou het billijk zijn, buitengewone maatregelen te nemen voor de aspirant-onderbureauchefs die geslaagd zijn voor de eerste proef en voor de tweede proef de helft van de punten bekomen hebben.

régissant la matière. On pourrait éviter la difficulté en adoptant une solution analogue à celle qui a été mise en œuvre par la loi du 28 décembre 1950 portant des mesures temporaires relatives aux concours d'admission aux emplois définitifs des administrations de l'Etat.

**

L'arrêté royal du 9 avril 1965 portant des mesures temporaires en faveur de certains agents des administrations de l'Etat prévoit en son chapitre Ier les différentes conditions auxquelles les agents temporaires doivent satisfaire pour être nommés à titre définitif.

Le chapitre II du même arrêté contient un certain nombre de règles relatives à l'admission des agents définitifs de l'Etat au niveau supérieur.

Les dispositions suivantes ont été prises pour les niveaux 2 et 1 :

— Nomination sans concours ni examen au grade de rédacteur des agents de l'Etat qui étaient en fonction au plus tard le 31 décembre 1964 et qui ont satisfait à l'épreuve écrite de formation générale d'un concours d'accession à un grade du niveau 2, organisé ou en cours d'organisation au 1er août 1964. Ces agents ont été dispensés de la 2e épreuve.

— Nomination sans concours ni examen au grade de secrétaire d'administration des agents de l'Etat en fonction au plus tard le 31 décembre 1964 et titulaires d'un grade du niveau 2, qui remplissaient les deux conditions suivantes :

a) avoir satisfait aux deux épreuves de formation générale d'un concours d'accession à un grade du niveau 1;

b) avoir obtenu la moitié des points, sur l'ensemble des matières déterminées de la troisième épreuve du concours envisagé.

Ces mesures exceptionnelles portent donc exclusivement sur les grades de début des 4 niveaux; elles ont été prises essentiellement en vue de sauvegarder les intérêts des agents de l'Etat nommés à titre définitif et constituent une compensation des examens simplifiés auxquels les agents temporaires ont pris part.

Mais si l'on examine ce problème de plus près, force est de constater qu'une injustice criante a été commise à l'égard des agents définitifs du niveau 2 pour la promotion au grade de sous-chef de bureau, qui est du même niveau. C'est le seul grade pour lequel un examen de promotion est encore prescrit. Cet examen comporte deux épreuves et aucune mesure compensatoire n'a été prévue.

Afin de porter remède à cette situation, il serait équitable de prendre des mesures exceptionnelles en faveur des candidats sous-chefs de bureau qui ont réussi la première épreuve et qui ont obtenu la moitié des points à la deuxième épreuve de l'examen.

Er zijn talrijke verdienstelijke ambtenaren, die in gespecialiseerde diensten zijn ondergebracht, hun beroepskennis verhogen en bijzondere inspanningen leveren door het volgen van avondkursussen en zelfs de zaterdagmiddag en zondagvoormiddag er voor opofferen. Hun bekwaamheid kan voor dergelijke diensten niet bewezen worden door bevorderingsexamens.

Het zou dan ook logisch zijn dat deze aspirant-onderbureaucheefs, die de helft van de punten behaald hebben, mogen aanspraak maken op een benoeming in die graad.

Tot besluit zij eraan herinnerd, dat de Syndicale Raad van Advies op 17 december 1965 een gunstig advies uitgebracht heeft op de voorstellen waardoor vrijstelling verleend werd voor het afleggen van deze 2^e proef.

Aangezien het aantal kandidaten die zich in deze toestand bevinden betrekkelijk miniem is, zou de voorgestelde maatregel op begrotingsgebied geen werkelijke weerslag hebben.

K. POMA.

♦♦

VOORSTEL VAN WET

ENIG ARTIKEL.

Worden benoemd zonder examen of vergelijkend examen tot de graad van onderbureaucheef, de rijksambtenaren, die uiterlijk op 31 december 1964 in dienst waren en titularis van een graad van niveau 2 indien zij aan de twee volgende vereisten voldoen :

a) geslaagd zijn voor de eerste proef over de algemene vorming van een bevorderingsexamen tot de graad van onderbureaucheef;

b) de helft van de punten behaald hebben voor het geheel der vakken die voor de tweede proef van het beschouwde bevorderingsexamen zijn bepaald.

K. POMA.

Nombreux sont les agents méritants affectés à des services spécialisés, qui parfont leurs connaissances professionnelles et s'imposent de grands efforts en suivant des cours du soir et même en sacrifiant leur samedi après-midi et leur dimanche matin. Ils n'ont pas la possibilité de prouver leur compétence particulière pour de tels services par des examens de promotion.

Il serait donc logique que les candidats sous-chef de bureau qui ont obtenu la moitié des points puissent prétendre à une nomination à ce grade.

En conclusion, rappelons que le Comité général de consultation syndicale a émis le 17 décembre 1965 un avis favorable sur les propositions tendant à accorder la dispense de la 2e épreuve.

Comme les candidats qui se trouvent dans cette situation sont relativement peu nombreux, l'application de la mesure proposée n'aurait guère d'incidence budgétaire.

♦♦

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE UNIQUE.

Sont nommés sans concours ni examen au grade de sous-chef de bureau, les agents de l'Etat en fonction au plus tard le 31 décembre 1964 et titulaires d'un grade du niveau 2 qui remplissent les deux conditions suivantes :

a) avoir satisfait à la première épreuve de formation générale d'un examen de promotion au grade de sous-chef de bureau;

b) avoir obtenu la moitié des points sur l'ensemble des matières déterminées pour la deuxième épreuve de l'examen de promotion envisagé.